

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ І МІЖГАЛУЗЕВИЙ ПІДХІД У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	231 "Соціальна робота"; 232 "Соціальне забезпечення"; 073 " Менеджмент (управління соціальним закладом)"
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.психол.н., доц., Каширіна Євгенія Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

kashirina@snu.edu.ua	+38-050-855-5130	посада Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є отримання необхідних знань в галузі соціальної роботи та інших наук про людину і суспільство. Особлива увага в навчанні звертається на вивчення сучасної методології соціальної роботи (принципів, форм і методів наукового пізнання) з урахуванням принципів побудови основних моделей взаємозв'язку теорії й практики соціальної роботи. Ґрунтовне засвоєння основи навчального предмета як багаторівневої системи, побудованої на засадах: філософської методології; загальнонаукових методів (системний підхід, моделювання тощо); конкретної наукової методології (сукупність методів, форм, принципів дослідження в соціальній роботі); дисциплінарної методології; методології міждисциплінарних досліджень.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: вивчення психолого-педагогічної основи змістових і процесуальних компонентів соціальної роботи. Розуміння концептуальної моделі соціальних технологій, їх типології, виокремлення основних внутрішніх і зовнішніх властивостей.

Вміння: визначати концептуальну та змістову сутність методики вивчення напрямів і технологій соціальної роботи з урахуванням психологічних закономірностей та особливостей навчання, що становлять основу методології теоретичної й практичної діяльності у галузі соціальної роботи.

Передумови до початку вивчення: Базові знання у сфері соціальної роботи, знання соціальної політики; навички у сфері соціальних досліджень.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є формування теоретичних знань у здобувачів вищої освіти щодо сутності соціальної роботи в Україні, особливостей міждисциплінарного зв'язку; сприяння оволодінню практичних умінь та навичок; використання міжгалузевого підходу у професійній діяльності.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу соціальних теорій.

ЗК03. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК07. Здатність ініціювати, планувати та управляти змінами для вдосконалення існуючих та розроблення нових соціальних систем.

СК03. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН01. Уміння підбирати методи та визначати прийоми викладання теорії і практики соціальної роботи відповідно до мети й організаційної форми діяльності, володіти науковою термінологією в галузі соціальної роботи.

РН03. Уміння організувати і координувати професійну діяльність з врахуванням світових стандартів підготовки фахівців, залучати до використання іноземної мови у професійному спілкуванні та мовленні.

РН04. Уміння використовувати організаційні методи: збору, систематизації, аналізу інформації, визначення цільових завдань, підготовки і прийняття рішень, підбору і розстановки кадрів, виконання завдань, визначення строків.

РН10. Уміння здійснювати експертну оцінку соціальної роботи та проектувати систему соціальної допомоги споживачам соціальних послуг.

РН11. Уміння передбачати результати практичної соціальної роботи та розробляти відповідні соціальні проекти і програми.

РН12. Уміння використовувати методи збору первинної інформації, наукові методи її обробки та оформляти результати дослідження.

Структура курсу

№	Тема	Години (ЛПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Соціальна робота як інститут сучасного цивілізованого суспільства	10/6	Соціальна політика, її мета, спрямованість і взаємозв'язок із соціальною роботою. Середовище соціалізації. Соціальний процес – предмет соціалізації. Людина у процесі соціалізації. Закономірності соціального розвитку людини. Людина як об'єкт соціальної роботи.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
2	Соціальна діяльність, соціальні відносини та соціальна робота	6/4	Соціальна робота як фасилітації. Реалізація гуманістичного підходу – основа соціальної роботи. Закордонна соціальна робота. Місце системи соціокультурних факторів у вивченні основ соціальної роботи й самовизначенні соціального працівника в сучасному світі. Благодійність і соціальна робота в суспільстві. Взаємозв'язок соціальної роботи з різними підсистемами суспільства: політикою, правом, культурою, етикою, екологією тощо.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
3	Сучасний стан системи соціальної роботи та основні закономірності її розвитку	10/8	Основні парадигми в соціальній роботі (соціологія розуміння, феноменологія, радикально-гуманістичні парадигми). Соціологічні основи соціальної роботи. Філософія соціальної роботи як теоретична основа методології вивчення основ соціальної роботи. Методичні підходи до розв'язання проблеми філософської рефлексії соціальної роботи. Гуманна цивілізація й антропний принцип теорії соціальної роботи. Політична й культурна парадигми соціалізації як основа формування світогляду соціальних працівників.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
4	Роль психології та психологічної допомоги в соціальній роботі	10/6	Психологічні моделі й методи соціальної роботи. Психологічні механізми формування довіри. Основи формування взаємодовіри та комфортного середовища спілкування в суспільстві. Можливості соціального контролю в соціальній роботі. Вивчення шляхів розв'язання соціальних конфліктів у контексті соціальної роботи (поняття, типологія, функції тощо). Законодавча база соціально-педагогічної роботи.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
5	Соціальні технології як основа соціальних відносин у суспільстві	6/4	Основні концептуальні лінії реалізації технологій соціальної роботи. Технології індивідуальної соціальної роботи. Специфіка технологій соціальної роботи. Класифікація й типологія соціальних технологій. Технології соціального прогнозування: процес прогнозування, актуальність, сучасна значущість.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання.

Рекомендована література

Основна література:

1. Барабаш В.В. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні: Монографія. – К.: ПП Вишемирський, 2008. – 340с.
2. Безпалько О.В. Соціальна робота в громаді: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 172с.
3. Браун А., Боурн А. Супервізор у соціальній роботі: супервізія догляду в громаді, денних та стаціонарних установах. – К.: Пульсари, 2003. – 240с.
4. Васьківська С.В. Соціально-психологічний супровід клієнтів: технологія ведення консультативного діалогу: Навч. посібник. – К.: В. Главник, 2006. – 128с.
5. Інноваційні моделі соціальних послуг: Проекти Українського фонду соціальних інвестицій / [Т.В. Брижуватий, В.С. Довбня, Л.П. Дума та ін.]. – К.: Віпол, 2006. – 320с.
6. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / [Упоряд.: С.Я. Марченко, М.С. Кратінов, Л.Ц. Ваховський, О.П. Песоцька, В.О. Кратінова]. – Луганськ: Альма-матер, 2005. – 408с.
7. Капська А.Й., Архипова С.П. Підготовка соціальних працівників. – Черкаси: ЧНУ, 2003. – 248с.
8. Мальчик М.В. Становлення соціального захисту та суспільного добробуту громадян в Україні: Монографія. – Донецьк: Інститут економічної промисловості, 2007. – 228с.
9. Мигович І.І., Жмир В.Ф. Теоретичні засади соціальної роботи: Навч. посібник. – Ужгород: Говерла, 2007. – 410с.
10. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб: Метод. рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / [Н.Б. Бондаренко, О.В. Буднік, Л.П. Дума та ін.]. – К.: ТОВ “ЛДЛ”, 2007. – 208с.
11. Поліщук В.А., Янкович О.І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи: Курс лекцій. – Тернопіль: ТДПУ, 2009. – 256с.
12. Сидоров В.Н. Профессиональная деятельность социального работника: ролевой подход. – Винница: “Глобус пресс”, 2006. – 408с.
13. Соціальна робота з дітьми і молоддю: теоретико-методологічні аспекти / Зверева І.Д., Козубовська І.В., Керцман В.Ю., Пічкарь О.П. – Ужгород: УжНУ, 2000. – 192с.
14. Теорії і методи соціальної роботи. / [За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миновича, І.М. Грига та ін.]. – К.: Академвидав, 2005. – 328с.
15. Тюття Л.Т., Іванова І.І. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посібник. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2008. – 574с.
16. Шендеровський К., Ткач І. Документація в соціальній роботі: Навч. посібник. – К.: Главник, 2006. – 112с.

Інформаційні ресурси.

- Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю" (базовий) [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14#Text>;
- Закон України "Про соціальні послуги" (базовий) [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>;
- Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні"[Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12>;
- Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>

Методичне забезпечення

1. Володченко Ж.М. Менеджмент соціально-педагогічної роботи: навч.-метод. посіб. Ніжин, 2013. 166 с.
2. Тимчик О. В., Маруненко І. М. Медико-соціальні основи здоров'я: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Київськ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 317 с. 21.
3. Тюття Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб. 2-ге вид.,

перероб і доп. Київ: Знання, 2008. 574 с.

4. Харченко С.Я., Краснова Н.П., Харченко Л.П. Соціально-педагогічні технології: навчально-методичний посібник для студентів університету. Луганськ: Альма-матер, 2005. 447 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.
<i>Завдання і заняття:</i>	Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.